

Program wychowawczo-profilaktyczny

Zespołu Szkół Elektrycznych we Włocławku

Elementy programu:

1. Wstęp. Uzasadnienie programu.
2. Podstawa prawna.
3. Cele wychowawcze – ogólne i szczegółowe.
4. Wzór osobowy absolwenta.
5. Diagnoza sytuacji wychowawczej i środowiska szkolnego.
6. Realizatorzy powinności wychowawczo – profilaktycznych.
7. Ewaluacja.
8. Wykaz cyklicznych imprez.
9. Literatura.

1. Wstęp. Uzasadnienie programu.

Życie współczesnego człowieka polega na ciągłym dostosowywaniu się do zachodzących zmian, reguł i zasad. Niepewność jutra, nadmiar informacji i ciągła dezaktualizacja wiedzy wywołują uczucie zagubienia u wielu młodych osób, które nasila się, gdy coraz trudniej jest odnaleźć fundamentalne wartości, jakie były drogowskazami życia dla poprzednich pokoleń. Współczesna młodzież coraz częściej doświadcza uczucia braku sensu życia i narastającej bezradności. W poszukiwaniu własnej tożsamości narażona jest na wiele zagrożeń występujących w wirtualnej rzeczywistości kreowanej w massmediach.

Szkoła nie jest już dziś głównym źródłem wiedzy, może natomiast stawać się miejscem tworzenia sytuacji wychowawczych. Do najważniejszych zadań nauczyciela aktualnie należy kreowanie i wspieranie rozwoju uczniów, rozwijanie umiejętności społecznych, w tym komunikacyjnych i zdolności umożliwiających rozumienie przez nich otaczającego świata. W atmosferze tolerancji i wzajemnego szacunku nauczyciel powinien uczyć młodzież samodzielności, twórczego myślenia, współdziałania w zespole, wyszukiwania potrzebnych

informacji, porządkowania ich oraz rozwiązywania problemów. W świecie, w którym kontakt z odmiennymi kulturami stał się codziennością, niezbędne jest kształtowanie kompetencji międzykulturowych, a także społecznych i obywatelskich. Pozwalają one z dobrym skutkiem rozwijać krzewienie idei wolontariatu.

Wynikające z powyższego niezbędne postawy, kompetencje, umiejętności i wartości zawarte są w czterech sferach rozwoju uczniów : fizycznej (rozwój biologiczny), psychicznej (rozwój intelektualny i emocjonalny), społecznej i aksjologicznej (rozwój moralny). Szkoła przez swych pracowników może dokonywać rozwoju tych sfer dzięki odpowiednim treściom przewidzianym do realizacji zarówno na poszczególnych przedmiotach, jak i na godzinach do dyspozycji wychowawcy.

2. Podstawa prawna.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
3. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych.
4. Konwencja o Prawach Dziecka.
5. Ustawy i rozporządzenia MEN (zwłaszcza *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe* oraz: *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* i *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach*).
6. Karta Nauczyciela.
7. Wewnątrzszkolny system oceniania.

3. Cele wychowawcze – ogólne i szczegółowe.

Podstawowe cele szkoły koncentrują się wokół wspomaganie i wspieranie rozwoju uczniów w bezpiecznej, sprzyjającej temu rozwojowi atmosferze.

Cel nadrzędny procesu wychowawczo – profilaktycznego:

Wszeczhronny rozwój osobowy ucznia w sferach: fizycznej (rozwój biologiczny), psychicznej (rozwój intelektualny i emocjonalny), społecznej i aksjologicznej (rozwój moralny).

Cele główne:

1. Kształtowanie u uczniów umiejętności życia w społeczeństwie.
2. Wspieranie pracy wychowawczej rodziców poprzez kształtowanie właściwych postaw i nawyków.
3. Kształtowanie u uczniów postaw obywatelskich i patriotycznych.
4. Korekcja deficytów w sferze wychowania i profilaktyki.

Cele szczegółowe:

1. Kształtowanie u uczniów umiejętności życia w społeczeństwie :
 - współdziałanie w tworzeniu prawa wewnątrzszkolnego,
 - wdrażanie do świadomego przestrzegania zasad, norm i wymagań współżycia społecznego,
 - rozwijanie samorządności klasowej i szkolnej,
 - wdrażanie do systematyczności (frekwencja, nauka),
 - rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej,
 - rozwijanie umiejętności pracy w grupie, kierowania grupą i jej reprezentowania,
 - rozbudzanie odpowiedzialności za czyny i słowa,
 - uświadamianie potrzeby opanowania emocji,
 - praca na rzecz szkoły.
2. Wspieranie pracy wychowawczej rodziców poprzez kształtowanie właściwych postaw i nawyków:
 - wdrażanie do poszanowania mienia społecznego i cudzej własności,
 - kształtowanie dbałości o estetykę wyglądu,
 - wdrażanie zasad dobrego wychowania,
 - rozwijanie kultury osobistej,
 - kształtowanie kultury języka (słowa),

- uświadamianie zagrożeń współczesnego świata (np. nadmierna aktywność w świecie wirtualnym) i przeciwdziałanie im,
- kształtowanie dbałości o zdrowie psychiczne i fizyczne (profilaktyka zdrowotna, dbałość o sprawność fizyczną),
- kształtowanie nawyku kulturalnego spędzania czasu i umiejętności korzystania z dóbr kultury,
- kształtowanie potrzeby poszukiwania prawdy, dobra i piękna,
- rozwijanie dociekliwości poznawczej,
- zachęcanie do rozwijania zainteresowań i uzdolnień (olimpiady, konkursy, koła zainteresowań),
- wdrażanie do systematyczności i samokontroli w zdobywaniu wiedzy,
- rozwijanie umiejętności dialogu i dyskusji, rozwiązywania konfliktów i kontaktowania się z ludźmi,
- promowanie norm i wartości moralnych oraz rozwijanie umiejętności dokonywania ich wyboru,
- promowanie norm prawnych i wdrażanie do ich przestrzegania,
- wdrażanie do przestrzegania przepisów BHP i komunikacyjnych,
- kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań,
- kształtowanie postawy twórczej,
- przygotowanie do pełnienia ról przynależnych rodzinie,
- rozbudzanie aktywności w środowisku szkolnym,
- kształtowanie odwagi cywilnej,
- rozwijanie umiejętności stawiania sobie celów i ich osiągnięcia jako sposobu na odnalezienie swego miejsca w świecie.

3. Kształtowanie u uczniów postaw obywatelskich i patriotycznych:

- kultywowanie tradycji lokalnej i państwowej (imprezy okolicznościowe, rocznicowe),
- kultywowanie tradycji związanych z dziedzictwem kulturowym np. wigilia,
- tworzenie tradycji szkolnej przez organizowanie i udział w uroczystościach szkolnych (ślubowanie klas pierwszych, studniówka itp.),
- poznawanie historii szkoły,
- zapoznanie z elementami kodeksu pracy i normami obowiązującymi w życiu zawodowym i wdrażanie do ich przestrzegania,

- wdrażanie do przestrzegania etyki zawodowej,
- uświadamianie życiowej użyteczności edukacji,
- zapoznanie z kompetencjami samorządów lokalnych, motywowanie do udziału w wyborach samorządowych i centralnych,
- kształtowanie potrzeby angażowania się w życie społeczne i w pracę na rzecz środowiska,
- kształtowanie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy,
- rozwijanie umiejętności świadomego podejmowania decyzji (wybór pracy, dalszej nauki),
- kształtowanie postawy szacunku dla cudzych przekonań (politycznych, religijnych).

4. Korekcja deficytów w sferze wychowania i profilaktyki:

- diagnoza deficytów powstałych we wcześniejszych etapach wychowania,
- wspieranie rozwoju indywidualnego uczniów,
- budowanie relacji i stwarzanie okoliczności umożliwiających zdobywanie doświadczeń korygujących.

4. Wzór osobowy absolwenta.

Wskazywane przez rodziców uczniów pożądane cechy, jakimi winny legitymować się ich dzieci, pozwalają na przyjęcie wzoru sylwetki absolwenta szkoły, opisanej w następujących sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej.

Sfera fizyczna:

- świadomy zagrożeń współczesnego świata, dbający o bezpieczeństwo własne i otoczenia,
- dbający o zdrowie i higienę osobistą,
- znający podstawowe przepisy prawa pracy i bhp oraz przestrzegający ich,

Sfera psychiczna:

- kompetentny zawodowo,
- wszechstronnie wykształcony,
- potrafiący wyrażać swoje opinie w sposób kulturalny,
- świadomy swoich zdolności i chcący rozwijać swoje zainteresowania,
- kreatywny (radzący sobie z trudnościami, samodzielny),

Sfera społeczna:

- potrafiący zachować się w każdej sytuacji (dobrze wychowany),
- potrafiący współpracować w grupie i pełnić w niej różne role,
- potrafiący zastosować zdobytą wiedzę,
- podejmujący decyzje i ponoszący za nie odpowiedzialność w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym,

Sfera aksjologiczna:

- tolerancyjny,
- ukształtowany moralnie, uczciwy i prawdomówny,
- refleksyjny wobec świata, obiektywny i krytyczny,
- szanujący narodową kulturę i mający poczucie odpowiedzialności za losy kraju i społeczeństwa,
- szanujący inne kultury i religie.

5. Diagnoza sytuacji wychowawczej i środowiska szkolnego.

Do Zespołu Szkół Elektrycznych we Włocławku uczęszcza młodzież ze zróżnicowanych środowiskowo rodzin - mieszkających we Włocławku, w okolicznych miasteczkach i wsiach, mniej lub bardziej zamożnych i wykształconych. W związku z tym wachlarz problemów i zagrożeń towarzyszących uczniom jest szeroki. Według uczniów, ich rodziców i pracowników szkoły **do szczególnych trudności i zagrożeń procesu wychowania i profilaktyki należą:**

- używanie substancji psychoaktywnych,
- cyberuzależnienia (telefon, komputer, Internet),
- słaba motywacja do systematycznej nauki i uczęszczania na zajęcia,
- brak dostatecznego wsparcia materialnego i emocjonalnego ze strony rodziny,
- problemy emocjonalne (np. brak umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi).

Przyczyny zachowań ryzykownych to :

- łatwa dostępność substancji psychoaktywnych,
- niewłaściwe wzorce osobowe,
- mała odporność psychiczna, podleganie złym wpływom,
- nieumiejętność właściwego zorganizowania wolnego czasu,
- nietolerancja,

- egoizm
- brak poczucia odpowiedzialności za innych,
- niskie dochody rodziców,
- niska samoocena i nadmierna drażliwość,
- upadek autorytetu rodziny,
- problemy adaptacyjne,
- problemy wieku dojrzewania,
- brak samodzielności,
- trudności w komunikowaniu się z innymi ludźmi.

Szkoła dysponuje istotnym kapitałem, dzięki któremu może z powodzeniem podejmować działania wychowawczo – profilaktyczne. **Na te mocne strony szkoły składają się:**

Tradycja:

- wieloletnie, skuteczne oddziaływania wychowawcze szkoły,
- stała współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką,
- wypracowane, właściwe dla szkoły metody oddziaływania,
- szacunek społeczny dla działań wychowawczych szkoły,

Kadra:

- kompetentny zespół wychowawczy,
- zaangażowanie nauczycieli w zadania wychowawcze wobec uczniów,
- ścisła współpraca nauczycieli, wychowawców i pedagogów,
- umiejętne kierowanie pracą samorządu uczniowskiego,
- zaangażowanie nauczycieli w zajęcia pozalekcyjne,

Rodzina i partnerzy społeczni:

- ścisła współpraca wychowawców z rodzicami uczniów,
- zaufanie rodziców do wychowawczych działań szkoły,
- działalność Rady Rodziców wspierająca oddziaływania wychowawcze szkoły,
- wsparcie lokalnych i regionalnych przedsiębiorców w rozwijaniu bazy szkolnej,

Samorząd lokalny:

- lokalny system profilaktyczny,
- organizowanie i finansowanie specjalistycznych programów profilaktycznych.

6. Realizatorzy powinności wychowawczo – profilaktycznych.

Realizatorami programu są wszyscy nauczyciele Zespołu Szkół Elektrycznych we Włocławku. Ich zadania określa przede wszystkim podstawa programowa kształcenia ogólnego, a także w pewnym stopniu podstawa programowa kształcenia w zawodach, w której znajdujemy efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów określone w obszarach bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP), kompetencji personalnych i społecznych (KPS) oraz organizacji pracy małych zespołów (OMZ). Szczególne zadania programu wychowawczo – profilaktycznego są natomiast skierowane do wychowawców poszczególnych klas.

Powinności wychowawcy klasy

Działania organizacyjne i koordynujące pracę wychowawczą:

1. Współpraca z dyrekcją, innymi wychowawcami (opiekunami zajęć praktycznych, wychowawcami w bursie) i Radą Pedagogiczną w realizowaniu programu szkoły.
2. Współpraca z nauczycielami uczącymi w klasie i koordynacja w realizacji wspólnych zadań wychowawczych.
3. Prowadzenie dokumentacji klasy.
4. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły.
5. Poznanie warunków życia, stanu zdrowia, osobowości, uzdolnień i zainteresowań swoich podopiecznych.
6. Organizacja pomocy koleżeńskiej w klasie.
7. Rozliczanie nieobecności ucznia w szkole.
8. Konsultowanie opinii o uczniach z innymi nauczycielami.
9. Kontaktowanie się z rodzicami uczniów, a w szczególności :
 - bieżące informowanie rodziców o osiągnięciach i postawie wychowanków,
 - włączanie i zachęcanie rodziców do pomocy w działaniach wychowawczych,
 - informacja o aktualnych przepisach szkoły dotyczących wychowanków,
 - umożliwianie kontaktów z nauczycielami poszczególnych przedmiotów,
 - wyznaczanie stałych godzin przeznaczonych na konsultacje i spotkania z rodzicami.
10. Opieka nad pracą samorządu klasowego.

11. Rozstrzygnięcie konfliktowych sytuacji w klasie.
12. Przeprowadzenie zebrań z rodzicami zgodnie z przyjętym harmonogramem.
13. Dbanie o rozwój osobowy ucznia i jego zainteresowań.
14. Zapewnienie opieki wychowawczej podczas wyjazdów poza teren szkoły.
15. Wystawianie ocen z zachowania ucznia po konsultacji z nauczycielami uczącymi oraz z samymi uczniami.
16. Prowadzenie lekcji wychowawczych zgodnie z przyjętym programem.
17. Bycie wzorem osobowym dla swoich wychowanków.
18. Otwartość na problemy swoich wychowanków.
19. Korzystanie z pomocy psychologiczno – pedagogicznej w rozwiązywaniu problemów ucznia.

Działania związane z realizacją programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły:

1. Wdrażanie do świadomego przestrzegania zasad, norm i wymagań współżycia społecznego.
2. Wdrażanie zasad dobrego wychowania.
3. Kształtowanie dbałości o estetykę wyglądu.
4. Rozwijanie sfery uczuciowej.
5. Kulturowanie tradycji.
6. Tworzenie tradycji szkolnej.
7. Poznawanie tradycji szkoły.
8. Wdrażanie do przestrzegania etyki zawodowej.
9. Rozwijanie umiejętności świadomego podejmowania decyzji.
10. Uświadamianie zagrożeń współczesnego świata.
11. Rozwijanie umiejętności stawiania sobie celów i ich osiągania.
12. Uświadomienie potrzeby opanowania emocji.
13. Rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów.

Powinności wychowawcze każdego nauczyciela

1. Wdrażanie do systematyczności i samodzielności w zdobywaniu wiedzy.
2. Rozbudzanie odpowiedzialności za czyny i słowa.
3. Wdrażanie do poszanowania mienia społecznego i cudzej własności.
4. Rozwijanie dociekliwości poznawczej.

5. Zachęcanie do rozwijania zainteresowań i uzdolnień.
6. Kształtowanie kultury języka.
7. Rozwijanie umiejętności dialogu i dyskusji, kontaktowania się z ludźmi.
8. Kształtowanie postawy twórczej.
9. Kształtowanie odwagi twórczej.
10. Kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań.
11. Rozwijanie kultury osobistej.
12. Uświadamianie życiowej użyteczności edukacji.
13. Wdrażanie do przestrzegania bezpieczeństwa swojego i otoczenia.

Treści wychowawczo-profilaktyczne zawarte w podstawie programowej

EDUKACJA ZDROWOTNA

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Podstawy przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej; - zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia reakcje własnego organizmu na wysiłek fizyczny o różnej intensywności; - wyjaśnia, na czym polega prozdrowotny styl życia; - wyjaśnia związek między aktywnością fizyczną i żywieniem a zdrowiem i dobrym samopoczuciem oraz omawia sposoby utrzymania odpowiedniej masy ciała we wszystkich okresach życia; - wymienia choroby cywilizacyjne uwarunkowane niedostatkiem ruchu, w szczególności choroby układu krążenia, układu ruchu i otyłość, oraz omawia sposoby zapobiegania im; - wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości; - wyjaśnia, co oznacza odpowiedzialność za zdrowie własne i innych ludzi; - omawia konstruktywne, optymistyczne sposoby wyjaśniania trudnych zdarzeń i przeformułowania myśli negatywnych na pozytywne; - wyjaśnia, na czym polega praca nad sobą dla zwiększenia wiary w siebie, poczucia własnej wartości i umiejętności podejmowania decyzji; - wyjaśnia, na czym polega konstruktywne przekazywanie i odbieranie pozytywnych i negatywnych informacji zwrotnych oraz radzenie sobie z krytyką; - omawia zasady racjonalnego gospodarowania czasem; - wyjaśnia, na czym polega samobadanie i samokontrola zdrowia oraz dlaczego należy poddawać się badaniom profilaktycznym w okresie całego życia; - wyjaśnia, co to znaczy być aktywnym pacjentem i jakie są podstawowe prawa pacjenta; - omawia przyczyny i skutki stereotypów i stygmatyzacji osób chorych psychicznie i dyskryminowanych (np. żyjących z HIV/AIDS); - planuje projekt dotyczący wybranych zagadnień zdrowia oraz wskazuje na sposoby pozyskania sojuszników i współuczestników projektu w szkole, domu lub w społeczności

	<p>lokalnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia, na czym polega współuczestnictwo i współpraca ludzi, organizacji i instytucji w działaniach na rzecz zdrowia; - wyjaśnia, jaki jest związek między zdrowiem i środowiskiem oraz co sam może zrobić, aby stworzyć środowisko sprzyjające zdrowiu.
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi określić podstawowe źródło ludzkich kompleksów i podjąć próbę określenia źródła własnych kompleksów; - akceptuje siebie, swoje słabe i mocne strony; - rozumie trudności w osiągnięciu tożsamości płciowej, wie, gdzie szukać pomocy; - jest odpowiedzialny za własny rozwój emocjonalny; - rozumie, czym jest dojrzewanie: zna, rozumie i akceptuje kryteria dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej; - zna problemy okresu dojrzewania i sposoby radzenia sobie z nimi;
Etyka	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady działań, które są wyrazem troski o własne zdrowie i życie;

RELACJE- KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich;
Podstawy przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej; podejmuje decyzje i ocenia ich skutki, zarówno pozytywne, jak i negatywne; - charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania; - stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, na czym polega wierność, zaufanie i dialog w relacjach międzyludzkich; - wskazuje różnice i podobieństwa między przyjaźnią, zakochaniem, miłością; rozumie znaczenie miłości w życiu człowieka; - rozumie, że lepsze zrozumienie siebie powoduje lepsze zrozumienie innych; - zna i rozumie podłoża konfliktów w rodzinie i określa ich przyczyny; wskazuje sposoby rozwiązywania konfliktów; - posługuje się różnymi formami komunikowania się; - odczytuje i interpretuje komunikaty; - rozumie znaczenie mowy ciała w kontaktach interpersonalnych; - potrafi lepiej zrozumieć siebie i drugiego człowieka; - rozumie znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości i budowaniu emocjonalnych więzi;

KULTURA- WARTOŚCI, NORMY I WZORY ZACHOWAŃ

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega związek języka z wartościami oraz to, że stanowi on źródło poznania wartości (takich jak dobro, prawda, piękno; wiara, nadzieja, miłość; wolność, równość, braterstwo; Bóg, honor, ojczyzna; solidarność, niepodległość, tolerancja); - dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne.
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; - wyraża własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je; - jest otwarty na odmienne poglądy; - gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, czym jest niepełnosprawność, starość, choroby, umieranie i śmierć, w tym w aspekcie życia rodzinnego; - ma świadomość własnej tożsamości; - rozumie potrzebę poznania siebie i kształtowania obrazu własnej osoby; rozumie potrzebę poznania swojego partnera; - wyraża szacunek dla siebie i innych; - jest tolerancyjny wobec odmienności kulturowych, etnicznych, religijnych, seksualnych; - określa wartości i pojęcia związane z płciowością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, rodzina, rodzicielstwo; - porównuje role kobiet i mężczyzn w kontekście stereotypów;
Etyka	<ul style="list-style-type: none"> - zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych; - zna i rozwija swoje zalety, rozpoznaje i eliminuje swoje wady; - wyjaśnia, czym jest sumienie i jaką pełni rolę w życiu człowieka; - wyjaśnia ideę rozwoju moralnego i podaje przykłady działań egoistycznych, konformistycznych, altruistycznych; - wyjaśnia, na czym polega autonomia człowieka, podaje przykłady działań i postaw autonomicznych i nieautonomicznych; - wyjaśnia, na czym polega interioryzacja wartości i norm moralnych; - objaśnia, czym jest sens życia, uczciwość, roztropność, umiarkowanie, męstwo, honor, prywatność, asertywność, prawdomówność; - dba o przedmioty będące jego prywatną własnością, własnością innych oraz będące własnością publiczną; - potrafi podzielić się z innymi tym, co jest jego własnością; - dostrzega i wyjaśnia związek między uczeniem się a wykonywaną pracą; wyjaśnia znaczenie pracy zarobkowej; - rozważa problem własności intelektualnej; wyjaśnia, czym jest plagiat, oraz formułuje ocenę moralną dotyczącą plagiatu; - jest świadomy, że postęp cywilizacyjny dokonuje się dzięki wiedzy; wyjaśnia, dlaczego wiedza jest dobrem (wartością);

BEZPIECZEŃSTWO- PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
WOS	<ul style="list-style-type: none">- rozpoznaje prawne aspekty codziennych problemów życiowych i szuka ich rozwiązania;- wymienia przestępstwa, których ofiarą najczęściej padają młodzi ludzie; wie, jak można próbować ich uniknąć, i przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia;- wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie przestępstwa (środki wychowawcze i poprawcze);- przedstawia przepisy prawne dotyczące sprzedaży i konsumpcji alkoholu, papierosów i narkotyków i wskazuje na konsekwencje ich łamania.
Podstawy przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none">- podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none">- korzysta z podstawowych usług w sieci komputerowej, lokalnej i rozległej, związanych z dostępem do informacji, wymianą informacji i komunikacją, przestrzega przy tym zasad etykiety i norm prawnych, dotyczących bezpiecznego korzystania i ochrony informacji oraz danych w komputerach w sieciach komputerowych;- omawia normy prawne odnoszące się do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, dotyczące m.in. rozpowszechniania programów komputerowych, przestępczości komputerowej, poufności, bezpieczeństwa i ochrony danych oraz informacji w komputerze i w sieciach komputerowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">- rozumie, na czym polegają zagrożenia życia społecznego: alkoholizm, narkomania, agresja, sekty, pornografia;- rozumie zasady przeciwstawiania się wszelkim manipulacjom – niebezpieczeństwom ze strony otoczenia;- potrafi być krytyczny wobec treści szkodliwych dla młodzieży;- wyjaśnia, na czym polega przemoc i przestępstwa seksualne; wskazuje możliwości zapobiegania im oraz sposoby obrony;- wie, gdzie szukać informacji o ośrodkach pomocy psychologicznej, medycznej i prawnej; rozumie ich znaczenie;- zna sposoby szukania pomocy w sytuacjach trudnych;
Etyka	<ul style="list-style-type: none">- zna swoje podstawowe prawa i obowiązki oraz wypełnia własne obowiązki;- analizuje problem stosowania środków psychoaktywnych i formułuje ocenę moralną dotyczącą tego typu działań;- podaje przykłady właściwego i niewłaściwego wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych;

EDUKACJA ZDROWOTNA – KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Obszar kształcenia	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Bezpieczeństwo i higiena pracy	<ul style="list-style-type: none">- przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;- stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;

RELACJE – KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH- KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Obszar kształcenia	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Kompetencje personalne i społeczne	- przestrzega zasad kultury i etyki; - przewiduje skutki podejmowanych działań; - ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania; - współpracuje w zespole
Organizacja pracy małych zespołów (dotyczy zawodów technikalnych)	- komunikuje się ze współpracownikami

KULTURA – WARTOŚCI, NORMY I WZORY ZACHOWAŃ- KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Obszar kształcenia	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Kompetencje personalne i społeczne	- przestrzega zasad kultury i etyki; - ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania;

BEZPIECZEŃSTWO – PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH- KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Obszar kształcenia	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Bezpieczeństwo i higiena pracy	- przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;
Kompetencje personalne i społeczne	- przewiduje skutki podejmowanych działań; - ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania;

7. Ewaluacja.

Ocena skuteczności i wartości programu przeprowadzana będzie poprzez:

- badanie skuteczności oddziaływania programu w losowo wybranej grupie młodzieży w każdym roku nauki przez cały czas jej trwania,
- badanie skuteczności oddziaływania programu w wybranym obszarze w jednej grupie wiekowej w danym roku szkolnym.

Ewaluacja będzie wprowadzona po pierwszym roku działania programu wychowawczo-profilaktycznego.

Metody i narzędzia ewaluacji:

- ankietowanie uczniów, rodziców i nauczycieli,
- obserwacje prowadzone przez wychowawców i nauczycieli,

- analiza oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych na zebraniach Rady Pedagogicznej,
- zbieranie i analiza propozycji wniosków na zebraniach podsumowujących rok szkolny,
- przeprowadzenie rozmów z uczniami i nauczycielami,
- monitorowanie efektów programu.

8. Wykaz cyklicznych imprez.

Rodzaj imprezy	Cele operacyjne	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Sprzątanie Świata	uczniowie umieją zaangażować się w pracę na rzecz środowiska, rozumieją potrzebę działania jako przeciwstawienia się bezmyślności i degradacji środowiska	posprzątanie przez uczniów wyznaczonych terenów	opiekunowie SU, wychowawcy klas	IX
Dzień Nauczyciela	uczniowie potrafią docenić trud i odpowiedzialność pracy nauczyciela, poprzez przygotowaną uroczystość potrafią wyrazić swój szacunek i wdzięczność	montaż słowno - muzyczny	opiekunowie SU zainteresowani nauczyciele	X
Ślubowanie klas pierwszych Święto Odzyskania Niepodległości	uczniowie rozumieją istotę ślubowania, potrafią w pełni poczuć się członkami społeczności szkoły uczniowie umieją wskazać i ocenić dzień odzyskania przez Polskę niepodległości, potrafią przeżyć jego doniosłość	uroczyste złożenie przysięgi przez uczniów klas pierwszych montaż słowno - muzyczny	opiekunowie SU, wychowawcy klas	XI
Akcje charytatywne i wolontariat	uczniowie potrafią podzielić się z ludźmi potrzebującymi, wesprzeć trudną sytuację zwierząt	zbiórki pieniędzy dla potrzebujących	opiekunowie SU, wychowawcy klas	cały rok
Otrzęsiny klas pierwszych	uczniowie potrafią rywalizować ze sobą, ponieść porażkę, umieją przygotować się do poszczególnych konkurencji i odpowiedzialnie bronić honoru klasy	zabawa- rywalizacja kilku wybranych konkurencjach, tzw. potyczki klas	opiekunowie SU, wychowawcy klas	XII
Wigilia szkolna i klasowa	uczniowie umieją wymienić tradycje Święta Bożego Narodzenia, potrafią współtworzyć nastrój i atmosferę Świąt	montaż słowno – muzyczny, spotkania wigilijne uczniów z wychowawcami klas	katecheci i zainteresowani nauczyciele	XII
Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	uczniowie potrafią aktywnie pracować na rzecz akcji zbierając upominki od sponsorów i wykorzystując je w loterii szkolnej gromadzącej środki na szczytny cel	zbiórka pieniędzy w ramach akcji ogólnopolskiej	opiekunowie SU	I
Dzień Kobiet	uczniowie potrafią uświetnić własnym strojem i zachowaniem wagę okoliczności, docenić rolę kobiet w życiu każdego człowieka	montaż słowno-muzyczny	opiekunowie SU, zainteresowani nauczyciele	III

Pożegnanie uczniów klas maturalnych	uczniowie umieją w uroczysty sposób uhonorować zakończenie nauki przez starszych kolegów, potrafią okazać im pozytywne emocje	montaż słowno-muzyczny	wychowawcy klas maturalnych i zainteresowani nauczyciele	IV
Dzień Sportu	uczniowie umieją wskazać pozytywny wpływ aktywności fizycznej na zdrowie człowieka, potrafią wykorzystać optymalny rodzaj ćwiczeń dla siebie w codziennym życiu	rywalizacje klas w poszczególnych konkurencjach sportowych	nauczyciele wychowania fizycznego	VI

9. Literatura.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej. Materiały szkoleniowe dla nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych, ORE, Warszawa 2017.

Gaś Z.B., Poleszak W., *Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, ORE, Warszawa 2017.*

Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.